

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 24284/11

Rıdvan HEZER / Türkiye

Başkan

Julia Laffranque,

Hâkimler

Stéphanie Mourou-Vikström,

Arnfinn Bårdsen,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 5 Mart 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü), 22 Şubat 2011 tarihli başvuruyu göz önünde bulundurarak ve davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ve başvuran tarafından bu görüşlere verilen cevaplar dikkate alınarak yapılan müzakereler neticesinde aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran Rıdvan Hezer 1986 doğumlu Türk vatandaşı olup, Şırnak'da ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, Şırnak Barosuna bağlı Avukat A. Adıbelli tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

4. Başvuran, 31 Ocak 2006 tarihinde, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, terör örgütüne yardım ve yataklık suçundan üç yıl dokuz ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Bu karar, 7 Kasım 2007 tarihinde, Yargıtay tarafından onanmıştır.

5. İlgili, 15 Ağustos ila 30 Ekim 2008 tarihleri arasında, cezasının bir kısmını İstanbul'daki Metris T tipi Cezaevinde, bir tek kişilik bir yaşam ünitesinde çekmiştir. Söz konusu son tarihte, başvuran Amasya E tipi Cezaevine sevk edilmiştir.

6. Başvuran, 10 Haziran 2010 tarihinde, yasa dışı olarak tek kişilik hücreye yerleştirildiğini ve bunun bir tecrit olduğunu ileri sürerek, Metris Cezaevinin personeli hakkında, görevini kötüye kullandığı gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştur. Dolayısıyla başvuran, bir televizyon, bir radyo ya da bir çaydanlıktan yararlanamadığını belirtmektedir.

7. Bakırköy Cumhuriyet Savcısı (“Cumhuriyet Savcısı”), 9 Temmuz 2010 tarihinde, kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir. Cumhuriyet Savcısı, verdiği kararda, Cezaevi İdaresi tarafından verilen bilgilere göre, başvuranın mahkûmiyetine dayanak olan suç nedeniyle, ilgilinin 5725 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında Kanun'un 9. maddesi

uyarınca tek kişilik bir yaşam ünitesine yerleştirildiğini ve cezaevi personelinin, karar verme yetkisinin bulunmaması sebebiyle, bu yerleşim seçimi hakkında herhangi bir etkisinin bulunmadığını belirtmektedir. Cumhuriyet Savcısı, ayrıca ilgilinin hiçbir zaman “tecrit hüresine”¹ yerleştirilmediğini belirtmektedir. Cumhuriyet Savcısı, bu nedenlerden dolayı, cezaevi personelinin görevini kötüye kullanma şeklinde incelenebilecek hiçbir hata veya ihmalde bulunmadığı kanaatindedir.

8. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Aralık 2010 tarihinde, kovuşturmayaya yer olmadığına dair verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle, başvuranın bu karara karşı yaptığı itirazının reddine karar vermiştir.

9. Hükümet, 1 Mart 2013 tarihinde, Mahkemeye, Metris Cezaevinin fotoğraflarıyla birlikte aşağıdaki bilgileri vermiştir. Hükümet, başvuranın bu cezaevinde kaldığı süre boyunca, yüksek güvenli bölümlerde bulunan tek kişilik bir yaşam ünitesine yerleştirildiğini; bu süre boyunca, ilgilinin yakınlarının altı kez kendisini ziyaret ettiğini ve başvuranın cezaevi personeli ile düzenli olarak görüşme, spor, eğitim ve kültürel faaliyetlere katılma ve diğer tutuklularla temas halinde olma imkânı olduğunu; ilgilinin yaşam ünitesinin 12 m² olduğu, bu üniteye bir duş ve bir tuvaletin ve aynı zamanda sıcak ve soğuk su bulunduğunu; bu yaşam ünitesi sabah 7:30'dan öğle sonuna kadar, 48 m²'lik açık yürüyüş avlusuna geçme imkânı verdiğini; başka yaşam ünitelerinin pencerelerinin aynı avluya baktığını; başvuranın bir kütüphaneye erişimi olduğu ve bir radyodan yararlandığını; ilgilinin ayrıca kişisel bir televizyon edinme ve bir ödeme karşılığında günlük gazete

1. Ulusal mevzuatta iki farklı terim kullanılmaktadır: bir disiplin cezası olan tecrit için kullanılan yer için, Fransızca « cellule » kelimesine karşılık gelen *hücre* ifadesi (hücreler hakkında ayrıntılı bilgi için, bk. *Güngör/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 14486/09, 4 Temmuz 2017). Diğer durumlarda, Fransızca « pièce » ya da « chambre » kelimesine karşılık gelen *oda* ifadesi kullanılmaktadır. Bu kelime somut olayda “yaşam ünitesi” (Fransızca « unité de vie ») olarak çevrilmiştir. Başvuran, başvurusunda “tek kişilik yaşam ünitesine” atıfta bulunmak için “hücre” ifadesini kullanmaktadır; dolayısıyla başvuranın şikâyetleri veya iddialarıyla ilgili bölümlerde bu ifade kullanılmıştır.

alma imkânı bulunduğunu ve ilgilinin bu yönde bir talepte bulunmadığını ve bu cezaevinde kaldığı süre boyunca bir avukatla görüşme talebinde bulunmadığını belirtmektedir.

B. İlgili İç Hukuk Kuralları

10. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesi, yüksek güvenlikli cezaevlerinin, bir veya üç kişilik yaşam ünitelerinden oluştuğunu ve burada tutulanların, diğerlerinin yanı sıra, bir terör örgütüne üyelikleri kapsamında işlenen, söz konusu maddenin 2. fıkrasında belirtilen, suçlardan hüküm giyen tutuklu ve hükümlüler olduğunu belirtmektedir. Bu maddeye göre, ilgilileri bu türden cezaevlerine yerleştirme imkânı bulunmadığında, bu kişiler, diğer cezaevlerinin yüksek güvenlikli bölümlerinde tutuklu bulunmaktadır.

ŞİKÂYETLER

11. Başvuran, Sözleşme'nin 1, 3, 5, 7 ve 13. maddelerini ileri sürerek, keyfi olarak tecrit rejimine tabi tutulmaktan yakınmaktadır ve bu tedbirin fiziki bütünlüğüne zarar verdiğini ileri sürmektedir.

12. Başvuran, ayrıca Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürerek, şikâyetinden sonra verilen kararların gerekçelendirilmediği kanaatindedir.

13. Başvuran, son olarak, Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürerek, söz konusu tedbirin, Kürt asıllı olmasından dolayı alındığı gerekçesiyle ayrımcı bir nitelik taşıdığını ileri sürmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 3. Maddesi Hakkında

14. Başvuran, Metris Cezaevindeki tutukluluk koşullarından yakınmaktadır. Başvuran, özellikle, bu cezaevinde tutuklu bulunduğu bütün süre boyunca, yani yetmiş altı gün boyunca, keyfi olarak tecritte bulundurulduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin 1, 3, 5 ve 7. maddelerini ileri sürmektedir.

15. Hükümet, başvuranın tutukluluk koşullarının uygun olduğu kanaatindedir.

16. Mahkeme, şikâyetin Sözleşme'nin 3. maddesi açısından incelenmesine karar vermektedir. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“ Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz. ”

17. Mahkeme, daha önce, *Karsu ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar) (No. 34971/05, 34974/05 ve 1057/06, 69 ila 79. paragraflar, 27 Mart 2018) kararında benzer bir şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar verdiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, somut olayda, kararını değiştirmesi için hiçbir unsur veya iddianın bulunmadığını tespit etmemektedir ve ayrıca, başvuranın bu koşullarda tutukluluk süresinin söz konusu kararda belirtilen süreden çok daha düşük olduğunu vurgulamaktadır. Mahkeme, tutukluluk koşullarının başvuranın akıl sağlığı üzerindeki etkileriyle ilgili olarak, ilgilinin, tutukluluk süresince veya daha sonrasında, ulusal makamlardan bir doktor tarafından tedavi edilmek ya da psikolojik yardım almak için bir talepte bulunmadığını ve bir tıbbi rapor ya da akıl sağlığının bozulduğunu gösteren herhangi bir belge sunmadığını kaydetmektedir.

18. Sonuç olarak, başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksundur ve bu kısmın, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

B. Diğer Şikâyetler Hakkında

19. Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesine bağlı ve ulusal kararların gerekçelendirilmemiş olmasına ilişkin şikâyet ile ilgili olarak, en başından beri, Cumhuriyet Savcısının cezaevi idaresinden bilgi talebinde bulunduğunu gözlemlemektedir. Yukarıda açıklandığı gibi, Cumhuriyet Savcısının kovuşturmayaya yer olmadığına dair verdiği karar ayrıntılı bir şekilde gerekçelendirilmiştir (yukarıdaki 7. paragraf). Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesinin kararıyla ilgili olarak, bir üst mahkemenin, esas hakkında karar veren mahkemelerin gerekçelendirmelerini - bu gerekçelendirmenin, kendisine göre, uygun olması koşuluyla - benimseyerek, kararlarını kısaca gerekçelendirebileceğini hatırlatmaktadır (*Jokela/Finlandiya*, No. 28856/95, 73. paragraf, AİHM 2002-IV). Mahkeme, bu durumda, Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği cevabın yeterli olduğu kanısına varmıştır.

20. Başvuran, tecritte tutulmasıyla ilgili şikâyetinin incelenmesi için etkili bir hukuk yoluna sahip olmamasından da yakınmaktadır.

21. Mahkeme, başvuranın tutukluluk koşullarıyla ilgili şikâyetinin, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 13. maddesi işbu şikâyete uygulanmaz.

22. Mahkeme, Sözleşme'nin 14. maddesine ilişkin şikâyetle ilgili olarak, bu şikâyetin hiçbir şekilde desteklenmediğini ve herhangi bir unsura dayandırılmadığını gözlemlemektedir.

23. Netice itibarıyla, Mahkeme, başvurunun bu kısmının, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oy birliđiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 28 Mart 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan